

URLA’NIN GELECEĞİ İÇİN: ONAYLANAN PLANLAR DERHAL GERİ ÇEKİLSİN

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Urla Belediyesi tarafından onay sürecine alınan 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Revizyonu ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Revizyonu, Urla’nın kamuoyu ve meslek çevrelerinde ciddi tartışmalara yol açmıştır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi olarak, söz konusu planları teknik, hukuki ve bilimsel gerekçelerle ayrıntılı biçimde incelemiş ve her iki belediyeye de askı süresi içinde itirazlarımızı iletmış bulunmaktayız.

Bu süreç, yalnızca hukuki bir itiraz olmanın ötesinde, kamuoyunu bilgilendirme ve kamu yararı ile doğa yararını koruma sorumluluğumuzun bir gereğidir. Urla gibi tarımsal üretim potansiyeli ve doğal çevre açısından özgün bir ilçede yapılan planlama müdahaleleri, kamusal çıkarlarla çelişen hatalı uygulamalarla kent bütününe ve ekolojik dengeyi tehdit etmektedir. Bu nedenle meslek odamız, planlama sürecinde bilimsel, hukuki ve toplumsal sorumluluk çerçevesinde hareket ederek, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesini ve karar süreçlerinde şeffaflığın sağlanmasını öncelikli görev kabul etmektedir.

Yetki Aykırılığı: Kanun, Bakanlık Görüşleri ve Mahkeme Kararlarıyla Tartışmasızdır

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 7/b maddesi, 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı/Nazım İmar Planı ve 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı hazırlama, yaptırma ve onaylama yetkisini münhasıran Büyükşehir Belediyelerine vermektedir. Bu hüküm, mevzuat, Bakanlık görüşleri ve mahkeme kararlarıyla defalarca teyit edilmiştir.

Kanun tarafından açıkça yetki verilmediği müddetçe, kanunla bir idareye verilen hak ve görevin başka bir idareye devredilemeyeceği, böyle bir durumun idarenin kanuna bağlı olma ilkesi ile bağdaşmayacağı da tartışmasızdır.

Buna karşın Urla Belediyesi tarafından hazırlanan ve İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne sunulan plan teklifi, yetki yönünden açıkça hukuka aykırıdır. Yerel seçimlerin ardından İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin tüm ilçe belediyelerine gönderdiği yazılarda, 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ve 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı hazırlama ve onaylama yetkisinin Büyükşehir’de olduğu vurgulanmıştır.

Yetki ihlali, yalnızca idari bir uyumsuzluk değil; kent bütünlüğünü riske atan ve hukuki sorumluluk doğuran bir uygulamadır. Urla örneğinde yaşanan bu yetki dışı müdahale, geçmişte yaşanan deneyimler de dikkate alındığında İzmir genelinde planlama güvenilirliğini zedelemektedir.

Bilimsel, Teknik ve Nesnel Dayanaklardan Yoksun Planlama Süreci

3194 sayılı İmar Kanunu ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği, planların bilimsel analiz, sosyo-ekonomik veri, nüfus projeksiyonu ve çevresel değerlendirmelere dayanmasını zorunlu kılmaktadır.

Oysa söz konusu planlama sürecinde bu temel koşullar yerine getirilmemiştir. Plan raporlarında nüfus artışı, sosyal donatı ihtiyacı, altyapı kapasitesi ve çevresel etkilerle ilgili analizler yer almamaktadır. Plan kararları, teknik ve mekânsal gerekçelerden yoksun biçimde kurgulanmıştır.

Bu eksiklikler, planlama disiplininin özünü oluşturan kamu yararı ilkesini ortadan kaldırmakta, planları bilimsel değil, parçacı, talep odaklı ve rant üretimine elverişli belgeler haline getirmektedir.

Üst Ölçekli Planlara Aykırılık ve Noktasal Müdahaleler

Plan bütünlüğünü bozacak ve üst ölçekli plan kararlarıyla çelişen noktasal değişiklikler, planlama hiyerarşisine doğrudan aykırıdır. Urla'da öngörülen kullanım değişiklikleri, hassas ekolojik alanlarda yapılaşma baskısını artıracak, doğal ve tarımsal alanlarda geri dönülmez dönüşümlere yol açacaktır.

Bu müdahaleler, korunması gereken alanları sermaye lehine dönüştürmekte ve özel mülkiyetin çıkarlarını kamusal yararın önüne geçirmektedir. Üst ölçekli planlarda belirlenen koruma, kullanım ve yoğunluk sınırları, kentin bütüncül gelişimi ve ekolojik dengenin korunması için öngörülmüştür.

1/25000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı Plan Uygulama Hükümleri kapsamında "Ağaçlandırılacak Alanlar" bu planın ilke ve stratejisini oluşturan "Yeşil Kuşak" program alanı içerisinde yer almaktadır.

İtiraza konu planlama alanında nüfus/yoğunluk artışı getiren plan kararları "Yeşil Kuşak" stratejisini bozucu niteliktedir.

Ayrıca, noktasal müdahalelerin üst ölçekli planların koruma ilkelerine aykırılığı, sadece teknik bir eksiklik değil; uzun vadede kamusal yararın zedelenmesine ve hukuki sorunların ortaya çıkmasına yol açacak bir uygulamadır. Bu nedenle plan kararlarının her aşamada hem bilimsel, hem hukuki, hem de toplumsal sorumluluk çerçevesinde değerlendirilmesi zorunludur.

Tarım Alanları ve Ekolojik Denge Geri Dönülmez Biçimde Tehdit Altında

Plan revizyonlarıyla, korunması gereken tarım alanlarının yerleşime açılması ve yapı yoğunluğunun artırılması öngörülmektedir. Bu durum Urla'nın özgün kırsal dokusunu ve İzmir'in gıda güvenliğini doğrudan tehdit etmektedir. Tarım topraklarının amaç dışı kullanımı, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na aykırıdır ve kamu yararının açık ihlalidir.

Bir tarafta merkezi ve yerel düzeyde ilgili kurumlar tarafından gıda güvenliği, iklim krizi ve su kaynakları yönetimi çalışmaları yürütülürken; diğer tarafta tarım alanlarının yapılaşmaya açılması, bilimsel ve yönetsel tutarlılıkla çelişmektedir. Bu tür kararlar, mekânsal ve toplumsal düzeyde geri dönülmez sorunlar yaratacaktır.

Kurum Görüşleri Dikkate Alınmamıştır

Planlama sürecinde ilgili kurum görüşlerinin dikkate alınmaması, hem hukuki hem teknik geçerliliği zedelemektedir. Örneğin, İZSU Genel Müdürlüğü, "bölgeye düzenli ve sağlıklı içme/kullanma suyu temin edilmesine olanak sağlamak için nüfus artırıcı plan kararlarının oluşturulmaması" gerektiğini açıkça belirtmiştir. Buna rağmen plan revizyonu, nüfus ve yapı yoğunluğunu artıracak şekilde düzenlenmiştir. Bu karar, altyapı yetersizliği, su kaynaklarının aşırı kullanımı ve çevresel bozulma risklerini doğrudan büyütmektedir.

Çağrımızdır;

TMMOB Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi olarak bir kez daha vurguluyoruz: Planlama, kamu yararını, doğayı ve gelecek kuşakların yaşam hakkını koruma sorumluluğudur. Yetki ihlalleri, bilimsel temelden yoksun yaklaşımlar ve rant odaklı plan kararlarıyla Urla'nın geleceği şekillendirilemez.

Bu nedenle;

- İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Urla Belediyesi Meclis üyelerini, Odamızın ayrıntılı itirazlarını dikkate alarak şehircilik ilkeleri, planlama esasları ve kamu yararı doğrultusunda karar almaya,
- İzmir kamuoyunu ise Urla'nın tarımsal üretim alanlarını, doğal kaynaklarını ve planlama bütünlüğünü koruma yönünde duyarlı olmaya davet ediyoruz.

Ayrıca, itirazlarımız dikkate alınmadığı takdirde, meslek odamız hukuki süreçleri başlatmakta tereddüt etmeyecek, kamu yararını ve mevzuatı korumak için tüm yasal haklarını kullanacaktır.

Kentlerimizin geleceği, bilimi, kamu yararını ve toplumsal sorumluluğu esas alan planlama anlayışının güçlendirilmesiyle güvence altına alınabilir.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI İZMİR ŞUBESİ